

ZPRÁVA Z KONFERENCE POOHŘÍ II. – „PAMÁTKY A SPOLEČNOST“

Ve dnech 8. a 9. září 2011 v Žatci proběhl druhý ročník konference Poohří s tematickým zaměřením „Památky a společnost“. Konference v Křížově vile byla připravena členy občanského sdružení Historie a současnost Poohří a byla součástí dalších akcí připravených v souvislosti s 50. výročí prohlášení Žatce za městskou památkovou rezervaci a zahájením Dnů evropského dědictví 2011, které v Žatci proběhlo. Při zahájení konference byl veřejnosti představen sborník „Poohří 1, sídla-správa-společnost“ z prvního ročníku konference. Součástí programu prvního dne konference byla i vernisáž výstavy 50 let městské památkové rezervace Žatec připravené Regionálním muzeem K. A. Polánka. Proces prohlášení této rezervace shrnul v úvodním referátu konference autor výstavy PhDr. Jiří Matyáš. Bilanci úspěchů a neúspěchů památkové péče v Žatci za dobu trvání památkové rezervace přednesla Mgr. Lucie Radová (NPÚ ú. o. p. v Ústí. n. L.). Se zhodnocením omezených možností památkové péče vystoupila PhDr. Alica Štefančíková (Galerie Benedikta Rejta Louny). Dlouholetý výzkum žatecké městské fortifikace prezentoval PhDr. Vladislav Razím (NPÚ ú. o. p. středních Čech v Praze).

Z památkového fondu oblasti Poohří byla dále věnována pozornost systematické dokumentaci středověké sakrální architektury v okr. Louny (Mgr. Tomáš Brož, Mgr. Jaroslav Skopec, NPÚ ú. o. p. v Ústí n. L.), problematice zaniklých, torzálně dochovaných nebo obnovených mariánských sloupů se věnoval příspěvek PhDr. Viktora Kovářika (NPÚ ú.p.). O historické evidenci drobných sakrálních památek a možnostech jejího využití v praxi promluvil PhDr. Jan Mareš Ph.D. (SOkA Louny). Problematice technických památek se věnoval příspěvek Mgr. Jiřího Bureše (NPÚ ú. o. p. v Ústí n. L.) „Cihelny, vápenky a jejich reliky v krajině Poohří“. Praktické památkové péči byl věnován i příspěvek Mgr. Martina Zubíka (NPÚ ú. o. p. Ústí n. L.) o obnově fasád zámku v Klášterci nad Ohří.

Nedílnou součástí konference byla bohatá diskuze, kterou vyvolaly zejména příspěvky bilanční, zhodnocující půl století památkové rezervace a ze které vyplynuly nejen mnohé metodické otázky, ale rovněž konstatování faktu, že celková situace současné společnosti a systém jejích hodnot odsouvá památkovou péči a ochranu kulturního dědictví ad marginam veřejných zájmů.

JIRÍ BUREŠ

PREZENTACE PROJEKTU DOKUMENTACE, DIGITALIZACE A PREZENTACE OHROŽENÉHO KULTURNÍHO DĚDICTVÍ V PŘÍHRANIČNÍ OBLASTI SEVEROZÁPADNÍCH ČECH V RÁMCI VÝSTAVY NA ZÁMKU DUCHCOV

V rámci každoroční Noci kostelů proběhla ve dni 1. června vernisáž výstavy „Ve věci Reiner – freska“, která mapuje transfer barokní fresky V. V. Reinera ze zrušené špitální kaple Nanebevzetí Panny Marie a rekapituluje pohnutý osud Reinerova díla v druhé polovině 20. století. Díky spolupráci s Centrem pro dokumentaci a digitalizaci kulturního dědictví UJEP, které je společně s Územním odborným pracovištěm NPÚ v Ústí nad Labem nositelem projektu Dokumentace, digitalizace a prezentace ohroženého

kulturního dědictví v příhraniční oblasti severozápadních Čech, se součástí výstavy staly i panely odkazující na výše zmíněný projekt. Porovnání moderních postupů používaných při dokumentaci a záchraně kulturního dědictví s pohledem na chátrající barokní skvost přináší návštěvníkům pavilonu další rozměr připomínající tíživou situaci památek v severních Čechách. Trvání projektu je naplánováno na čtyři roky (2012–2015) a počítá s několika etapami vlastního výzkumu. Hlavním přínosem projektu je dílčí zmapování fondu vybraných ohrožených památek především na území Ústeckého kraje, s přesahem do kraje Libereckého a Karlovarského. Součástí výzkumu bude vytvoření metodik dokumentace jednotlivých typů památek, mezi které patří drobné památky, sakrální architektura, lidová architektura a městské domy. Samostatně také vznikne popis techniky 3D dokumentace a vizualizace objektů. Další částí projektu je vytvoření specializované mapy ohrožených jednotlivých druhů památek, která bude k dispozici na mapových serverech Národního památkového ústavu.

MARTIN MEDEK

Odborná konference absolventů a studentů 20 let KHR – Ohlédnutí

Ve dnech 30.–31. března 2012 se u příležitosti dvacátého výročí existence oboru Kulturně historická regionalistika na katedře historie dnes Filozofické fakulty UJEP konala v prostorách výletní restaurace Větruše konference absolventů a studentů. Vznik tohoto oboru souvisel s počátkem spolupráce mezi katedrou historie a Památkovým ústavem v Ústí nad Labem, kde byl po sametové revoluci pocitován nedostatek odborníků. Základní koncept studia byl orientován na to, aby jeho absolventi zvládli teoretické základy v oblasti historie, dějin umění a dalších disciplín, a aby zároveň byli dobře vybaveni i pro práci v terénu a dokumentaci památek. Během dvaceti let se tento obor vyprofiloval, bylo akreditováno vedle bakalářského i navazující magisterské studium a nakonec dalo vzniknout i speciálnímu bakalářskému oboru Dokumentace památek, který od roku 2006 vychovává specialisty především na moderní dokumentační metody. Vybudováno bylo speciální pracoviště, které tvoří zázemí pro studenty i vědecký výzkum – Centrum dokumentace a digitalizace kulturního dědictví. Toto pracoviště je vybavené špičkovou dokumentační technikou pro fotogrammetrii, 3D skenování a realizuje řadu významných vědeckých projektů. Během dvaceti let obor Kulturně-historická regionalistika vychoval desítky absolventů, kteří našli uplatnění nejen v památkových ústavech, ale také v archivech, muzeích, na krajských úřadech či v místních samosprávách. Někteří zastávají pozice kastelánů, jiní se vydali na vědeckou dráhu.

Program konference byl rozdělen do tří sekcí zaměřených na stavební historii, archivnictví a regionální historická témata. Prezentovány byly příspěvky absolventů i současných studentů či doktorandů katedry historie, do programu se zapojili také někteří vyučující, kteří však spíše plnili roli moderátorů. Prezentovány byly i výsledky nejvýznamnějších probíhajících projektů

na katedře historie, které jsou realizovány právě v souvislosti se zmíněnými obory a na nichž se v rámci praxí i zadání závěrečných prací podílejí studenti.

Hojně navštívenou konferenci, na které se sešli nejen absolventi a studenti, ale i současní i bývalí pedagogové obohatil společenský večer a také následná exkurze do zrekonstruované budovy Muzea města Ústí nad Labem. Příspěvky, které na konferenci zazněly, budou vydány ve sborníku.

Michaela Hrubá – Barbora Větrovská

3D TISK OLTÁRNÍCH SOCH Z KOSTELA SV. FLORIÁNA V KRÁSNÉM BŘEZNĚ

V prvním červnovém týdnu proběhl na FUD UJEP 3D tisk oltářních soch z kostela sv. Floriána, tedy sv. Petra, sv. Pavla, sv. Matouše a sv. Marka. Cílem tisku byla reprezentační modelace významných renesančních artefaktů, které budou v rámci probíhající renovace národní kulturní památky podrobeny náročnému restaurování. Dokumentaci soch provedlo Centrum pro dokumentaci a digitalizaci kulturního dědictví při FF a FŽP UJEP, které také zajišťovalo předchozí laserové skenování studenty katedry historie v rámci kurzu Laserové skenování I a II vedeného ing. Věrou Fišerovou (SolidVision s. r. o.). Pro skenování byl využit handyscan EXAscan, v tomto případě s nastaveným rozlišením 2 mm. Vzhledem k tomu, že při realizaci 3D dokumentace bylo, po zkušenostech se skenováním polychromovaného korpusu oltáře, rozhodnuto vedením NPÚ ÚOP v Ústí nad Labem použít striktně bezkontaktní metodu skenování, musely být reflexní body pro vytvoření polygonové sítě umístěny na skleněných tabulích, přes které pak probíhalo samotné bezkontaktní skenování soch. Tato technika je sice maximálně ohleduplná a bezpečná, ale v daném případě nebylo možné při jejím uplatnění plně využít veškerý potenciál ručního skeneru. Části soch, které nejsou dosažitelné pro paprsek či kamery skeneru vlivem představených rovných skleněných ploch, je třeba následně softwarově domodelovat. A to autorsky ručně, na základě podrobné fotodokumentace. V těchto partiích není pak výsledek zcela přesný, a nelze ho proto zpravidla použít jako podklad pro případné restaurátorské práce. Tyto nepříznivé důsledky uvedené techniky lze minimalizovat zvolením vhodné polohy skenovaného artefaktu, poměru velikosti tabulí skla k velikosti artefaktu, minimalizací vzdálenosti a vhodnými úhly umístění skleněných tabulí. Tím roste samozřejmě náročnost předrealizační přípravy skenování. Je proto třeba vždy pečlivě vážit cíle skenování, a to ve vztahu k charakteru a stavu skenovaného artefaktu i k možnostem přípravy. V uvedeném případě dokumentace nepolychromovaných alabastrových soch, by bylo využití skenování handyscanem za pomoci lepených reflexních bodů jednodušší, efektivnější a bez újmy na artefaktech. Představenou techniku skenování lze s výhodou využívat především pro artefakty s degradovaným povrchem či s povrchovou úpravou.

Sochy byly vytištěny metodou postupného tvrzení vrstev (vrstevnic) o tloušťce 0,84 mm (obr. 1) na tiskárně ZPRINT 310+ v laboratoři FUD UJEP ve zmenšeném měřítku 1:2,75 (Matouš,

Marek) resp. 1:4,25 (sv. Petr, sv. Pavel), tedy o výšce výsledku přibližně 19 cm. 3D tiskárna vytváří tyto sochy v zásobníku materiálu podobného sádře, jehož přesné složení je chráněno patentováním. Po vytisknutí je nutno provést chemickou konsolidaci povrchu kyanoakrylátem. Proces tisku čtyř soch trval asi 10 hod, následná povrchová úprava dalších přibližně 6 hod.

DAVID SKALICKÝ

Obr. 1. Ukončený proces 3D tisku. Foto: Radek Vlasák.

Obr. 2. Výsledek 3D tisku po konsolidaci. Foto: foto David Skalický.